

Kmet, delavec in obrtnik
ne bo narodu vodnik!

Izhaja vsako sredo.
Naročnina:
za celo leto Din 50—
za pol leta „ 15—
za inozemstvo
za celo leto Din 50—
Inserati po tarifi. — Pis-
menim vprašanjem naj
se priloži znamko za od-
govor. — Ne frankirana
pisma se ne sprejemajo.

Kmetški list

Glasilo „Slovenske Kmetске Stranke“.

Vsako uživa vse sadove
svojega dela in marljivosti!

Rokopis se ne vra-
ča. — Pisla in toži
se v Ljubljani. — Ured-
ništvo in uprava je v
Ljubljani v Kolodvorski
ulici šte. 7. — Telefon
inter. št. 506. — Račun
pri pošti. Čekovnem sa-
vodu št. 11.568.

Naš pokret.

Prvo pismo.

Nobenega dvoma ni, da so se ljudje po zadnji vojni silno izpremenili. Nov duh, novo gledanje na svet in življenje loči današnji čas od onega pred vojno. Socijalno gibanje celotne družbe se prenavlja in zavestno prilagodeva razmeram v posameznih državah. Stare teorije in dogme ostajajo zaprtašene na knjižnih poljih, vsakdanje življenje najširših plasti naroda pa pripravljajo nova spoznanja, vodi nove zamisli in poskuša vsak dan problem čisto praktično zapopasti in rešiti.

Najbolj poučen v tem pogledu je primer socialne demokracije. Pred vojno je nosil vse socijalno-politično gibanje primeroma majhen odstotek organiziranega tovarniškega delavstva. Ogromne množice kmečko-delavskega ljudstva pa so socijalno mirovale. Njihov gospodarski položaj je bil pred vojno bolj znošljiv kot je danes, deloma je živel ljudstvo po kmetih še v takšni kulturni zanemarjenosti in pod takšnim hudim političnim pritiskom, da ni bilo pričakovati hitre spremembe, n. pr. v Rusiji in na Balkanu. Vojna je poklicala milijone kmečko-delavskega ljudstva v strelske jarke. Vsa doživetja tekom štirih vojnih let, so te milijone duševno prerodile, zbudila so v ljudeh zavest človečanstva. Vseh teh duševnih pretresljajev »kmečkih« ljudi socijalna demokracija ni razumela, ostala je v svojem predvojnem preozkem okviru. Vidimo, da se je socijalna demokracija v čisto ali vsaj pretežno industrijskih državah sicer vzdržala, toda pod idejnimi vplivi meščanstva odmaknila čisto na desno. To predvsem iz strahu pred »rusko boleznijo«, boljše vizmom. To se je zgodilo n. pr. v Nemčiji, v Avstriji, na Francoskem, v Angliji in v Severni Ameriki. — V kmečkih ali pretežno agrarnih državah pa je socialna demokracija propadla. Prvi val »ruske bolezni« jo je premagal, še prej, predno se je čisto jasno pokazala nemogućnost ideje industrijskega komunizma na kmetih. Vsaka diktatura je ljudstvu na kmetih zoprna. Živeč po vaseh, ponekod celo še v družinskih zadrukah, drugod zopet gospodarsko povezano že v moderno združeno samopomoč, je kmetško ljudstvo vzgojeno v demokraciji, ki jo pojmuje in vzgaja čisto po svoje, po lastnih krajevnih potrebah, običajih in navadah. V takih državah se je pojavil namesto razpadle socijalne demokracije nov nosilec socijalnega pokreta, nov tolmač v vojnih

grozotah in ob velikem ljudskem umiranju socijalno zbuženih množic po vaseh. Nekdaj socijalno idilično speče vasice so nenadoma spregovorile o svojem trpljenju in pomanjkanju, o svojih zadregah in željah. Nastali so kmečko-delavski pokreti, ki imajo svojo posebno ideologijo, svoje gledanje na svet, svoje reformne načrte, svojo posebno organizacijo, ki se povsem loči od drugih političnih strank kapitalistične družbe, in svojo politično taktiko. Tako je vzplamtel tak pokret na Bolgarskem, v Češkoslovaški državi, na Poljskem, v Romuniji itd. V naši državi je ta pokret našel največ tal v Hrvatski, odkoder se je razširil na jug do Dubrovnika, na vzhodu do Subotice, na severu do Triglava. Tudi v Srbiji se je započel zelo lepo, toda se je pod pritiskom težkih političnih prilik začasno ustavil. Ima pa lepo bodočnost, zakaj v napol patriarhalni Srbiji se vrši danes velik gospodarski proces razkrajanja na kmetih. Stare rodbinske zadruge, v katerih je še dandanes organizirano srbsko kmečko ljudstvo, se lomijo pod pritiskom kapitalistične produkcije in finančnega velekapitala. Že se vidijo početki velike gospodarske krize srbske in muslimanske vasi, vedno pogostejše se vidijo početki ljudskega osiromašenja tudi tam, kjer ste bili nekdanj doma idilična socijalna znošljivost in zadovoljnost. Vse to vodi v novo življenje, težje in trše, in bo dvignilo tudi politično samozavest kmetškega ljudstva.

Pri nas v Sloveniji se fudi vedno težje živi. Ljudstvo se ozira po socijalni, to je skupni in solidarni od pomoči. Meščanske stranke že po svojem idejnem bistvu, namenu in pomenu svojih organizacij, nimajo razumevanja za novi čas in njegov duh. Socijalna demokracija je nujno morala razpasti, ker je v nji prevladal gosposki duh in duhovna sterilnost v tolikšni meri, da ni mogla najti niti gospodarskih tal naroda, kateremu bi imela služiti.

Naša »Slovenska kmetška stranka« je sedaj poklicana postati nosilec tega novega socijalno-gospodarskega in kulturnega pokreta med Slovenci. Že po svojem socijalnem pojmovanju ni in biti ne more samo stanovska stranka, ki bi zastopala morda le kakšne posameznike, živče po vaseh, temveč postati mora zastopnica cele vasi, vseh, ki v njej delajo in prebivajo. Razumeti mora socijalno strukturo naših vasi in selišč, to je postati mora stranka vse-

ga naroda, ki je kmetški in delavski.

Duh, ki spremlja to novo socialno gibanje je povsod enoten. Temeljna načela so ista pri nas kot v Bolgariji, na Češkoslovaškem, na Poljskem, na Finskem itd. Veliki in mučniški vodja pokreta v Bolgariji, Aleksander Stamboliski, je v svojih »Principih« zapisal tole:

Kmetško-delavska zveza v Bolgariji je popolnoma demokratična, politično-gospodarska družabna organizacija. Ona je predstavnik velikega kmetško-delavskega stanu in nima prav ničesar skupnega s političnimi strankami. Ona zbuja zavest med kmečkim ljudstvom za vzajemno sopomoč in samosvojo borbo, da ga združi in napravi iz njega prvovrstno državno silo, ki bo dostojno predstavljala interese kmetško-delavskega razreda, ki tvori večino bolgarskega naroda in je temelj tudi državnega življenja bolgarskega.

Kmetško-delavska zveza v svojem notranjem življenju temelji in se upravlja po pravilih parlamentarizma in v okviru svojega načelnega stališča. V njenem notranjem življenju velja popolna svoboda misli in govora. Odloki večine so za vsakega obvezni. Kdor ceni avtoriteto poedincev više ko pa avtoriteto »Zveze«, zapusti temelj in načela demokracije ter se poda na pot monarhizma in anarhije. Takšen človek je izgubil moralno pravico, da govori o načelih »Kmetško-delavske zveze«, ker se ji je z lastnim delovanjem odrekel. Zadnja in pravomočna beseda o vseh spornih vprašanjih ima redno konstituirani kongres »Zveze«.

Tako Stamboliski! V prihodnjem pismu se bomo pomenili, kako je ta pokret v Bolgariji nastal, kakšne ideje so ga vodile in kako se je boril.

A. Prepeluh.

Shod zaupnikov SLS v Celju.

V nedeljo, dne 14. t. m. so zborovali v Celju v »Narodnem domu« zaupniki SLS. Za to zborovanje je vladalo tudi izven Slovenije precejšnje zanimanje zaradi napovedanega političnega govora voditelja SLS g. dr. Korošca.

Z obžalovanjem ugotavljamo, da nas je iznenadilo to, kar je povedal dr. Korošec svojim zaupnikom. Tako praznega in brezpomembnega govora namreč še dolgo nismo slišali oziroma brali kakor je bil nedeljski govor dr. Korošca v Celju. Če pomislimo, da je tako govoril dr. Korošec, ki je prvi voditelj največje politične organizacije v Sloveniji, nam mora biti žal, da je tako prazen govor v Sloveniji sploh mogoč. Žal, ne zaradi dr. Korošca ali zaradi SLS, ampak zaradi splošnega političnega ugleda Slovencev!

V svojem govoru v Celju je dr. Korošec namreč samo ponavljal to, kar so že nešteto krat zapisali njegovi ljudje v »Slovenec« in »Domo-ljubu«. Rekel je med drugim, da je samo SLS »legitimna« zastopnica slovenskega naroda, da so člani njegovega kluba najbolj pošteni ljudje na božjem svetu, da se trudijo on in njegovi za dobrobit vseh stanov v Sloveniji, da SLS ni protidržavna stranka in končno je zahteval, da morajo zastopniki SLS priti v vladno, ker imajo tudi Slovenci pravico, da so zastopani v vladi. Če dodamo še to, da je Radica po svoji stari navadi obrcal z »izdajalcem«, tov. Puclja pa pri-

merjal s »tatom, ki je ukradel klobaso, sedaj se pa izigrava kot čuvar klobase«, smo vsebino govora dr. Korošca povedali dovolj izčrpno. In taka prazna slama naj bo političen govor! Žalostno!

Kdor je cel govor dr. Korošca prebral, mora dobiti vtis, da je vse govorenje dr. Korošca ena sama velika ponižna prošnja na mero-dajne kroge v Beogradu, da pustijo SLS v vlado. Dr. Korošec je svečano zatrjeval, da ni »protidržaven element«; naglašal je, da se da prav lahko z njim govoriti o izpremembi politične taktike; on in SLS so tudi vedno pripravljeni državo braniti pred zunanjimi sovražniki — a kljub temu so njemu in njegovim vrata v vladno zaprta! On je sicer rekel, da so vrata v vladno zaprta »Slovencem«, a to moramo popraviti v toliko, da to moramo vrata niso zaprta »Slovencem«, ampak samo SLS!

Ni pa povedal dr. Korošec v Celju, zakaj so njemu vladna vrata zaprta. On je pač nekaj namignil, da so mu vladna vrata zaprta zaradi nekkih denunciacij, češ, da njegovo stranko neki ljudje iz Slovenije v Beogradu obrekujejo kot »protidržavno«, ni pa povedal, če je on kaj storil, da bi Beogradu dokazal, da to ni res! To pa se pravi z drugimi besedami, da on in njegovi tovariši v Beogradu spe in da nič ne delajo! Oni ne delajo niti tega, kar bi njim samim koristilo, še manj pa to, kar bi koristilo vsej

Sloveniji. Oni enostavno čakajo, da se jih usmili — kdo drugi!

Mi smo že večkrat naglašali, in to ponavljamo tudi danes, da bi bilo za Slovenijo silno važno, če bi sedela v vladi tudi večinska stranka Slovenije. To bi se moralo poznati zlasti na našem gospodarskem polju. V nedeljo pa je dr. Korošec moral priznati, da so za SLS vladna vrata zaprta, in dr. Korošec ni vedel nič povedati o tem, kaj da je storil, da bi vladna vrata odprli! To je ravno njegova naloga, da jih odpre, če hoče res za Slovenijo kaj doseči. On tega ni dosegel, in zato je tudi bivanje 20 slovenskih zastopnikov v Beogradu popolnoma brezplodno. To je žalosten rezultat zavožene politike SLS!

Ko je dr. Korošec svoj govor v Celju končal, bi se bila morala vršiti o njegovem političnem poročilu razprava. Te razprave pa ni bilo, ker se sploh nihče ni oglasil

za besedo! Gospodje zaupniki SLS so poročilo dr. Korošca mirno vzeli na znanje, a niti eden ni imel poguma, da bi bil vstal in povedal gospodom voditeljem v obraz, da so nesposobni! Verjetno je, da se nihče vstati ni upal. Če pa je temu tako, da se ljudje brez »višjega« dovoljenja niti kihniti ne upajo, potem moramo že reči, da ima vsak take voditelje, kakoršne zasluži... Taka stranka, kjer le par ljudi vse komandira, ljudje pa morajo molčati, če nočejo imeti kakšnih nepriključnosti, ni moderna demokratična stranka, to tudi ni ljudska stranka, ampak to je navadna politična klika, ki mora prej ali slej vsled svoje neplodovitosti razpasti! Mi se prav nič ne čudimo, če so taki stranki vrata v vlado zaprta in prav verjetno je, da teh vrat tudi nedeljski govor dr. Korošca ne bo odprl, kar bo gospodarstvu v Sloveniji silno škodovalo, in to zlasti sedaj, ko se ravno dela državni proračun.

odtrgati od gospodarskega dela. Vse to bo vzrok pogostemu in opravičenemu izostajanju otrok od pouka, ki bo vsled tega mnogo trpel.

Tudi čas pričetka pouka po novem učnem načrtu — ob 8. zjutraj — je, zlasti v zimskem času, očitno prezgoden, posebno za otroke iz daljnjih vasi. Oditi bodo morali od doma še v temi, in ako bodo — pozimi — slaba ali zasnežena pota, bodo prav pogostne zamude in številna izostajanja popolnoma upravičena in neizbežna. Tudi vsled tega bo pouk trpel.

Jasno je, da so šolski prostori (učilnice) za istočasni pouk tolikoštevilna otrok — po novem učnem načrtu po dva oddelka skupaj — odločno premajhni. Naše šole so bile pač zidane za pouk v ločenih oddelkih. Otroci so stlačeni v klopih skupaj, da se ne morejo zadostno gibati. Kakšen neznosen in ne-

zdrav vzduh bo vladal pozimi tesni šolski sobi pri toliki množici otrok! Ubogi otroci, ubogi učitelji!

Edina primerna kazen za le ali zanemarjene učence — in ta vendar v nekaterih slučajih precejšnjega pedagoškega pomena — pridržavanje ali zapiranje učencev v šoli takoj po končanem šolskem pouku — je z novim učnim načrtom postala iluzorična. Kajti ne samo neusmiljeno, ampak tudi moralno naravnost nemogoče in zdravstveno nedopustno bi bilo, pridržati otroka v šoli še potem, ko je že celih 5 ur presedel v (pozimi za tohli) šolski sobi.

Na podlagi naštetih razlogov prosi in zahteva tukajšnji krajni šolski svet z vso odločnostjo, da se omenjena naredba o novem učnem načrtu ukine ter se naj za naše kraje zopet uvede stari in preizkušeno uspešni način poučevanja. P.

Nov učni načrt na dvorazrednih osnovnih šolah.

Veliko nezadovoljnost in razburjenje je napravil novi učni načrt na dvorazrednih osnovnih šolah povsod, kjerkoli so ga šolski upravitelji v smislu sklepa ministrstva prosvete z dne 28. avgusta 1926, uveljavili in začeli po tem načrtu poučevati šolsko mladino. Ta novoukazani šolski načrt s poldnevnikom poukom je nepraktičen, nepedagoški, da, s stališča kmetijskega prebivalstva naravnost kvaren. Nekateri šolski upravitelji so ga upekljali, drugi ne; zato vlada pravceta postavna zmešnjava — v osnovnih dvorazrednih šolah. Na primer na osnovni šoli v Voklem velja še stari učni red: otroci hodijo po oddelkih zjutraj in popoldne, tako jih je nekaj vedno doma pri stariših, katerim pomagajo varovati mlajše otroke in tudi opravljati kaka lahka pa potrebna, primerna dela.

V bližnjem, dobre pol ure oddaljenem Šenčurju pa se je mudilo pričeti pouk po novem učnem načrtu. Zato sede sedaj skupaj popoldanski in dopoldanski otroci v eni sobi od 8. ure zjutraj do 1. popoldne, torej celih pet ur!

Opravičeno se ljudje proti temu novemu učnemu načrtu pritožujejo. Krajni šolski sveti mu ugovarjajo, ravno tako tudi razni zastopniki občine ter prosijo in zahtevajo, naj se čimprej ukine in prične učiti po starem, preizkušenem načrtu. Zastopniki občine Šenčur so osebo okr. šolskemu nadzorniku povedali, da je ta načrt za kmetijske razmere škodljiv, da, celo grozili, da ne bodo pošiljali otrok v šolo, če se ne spremeni. Seveda, šolski nadzornik jih je pač svaril, naj tega ne store, češ, da bi bili kaznovani. Nikoli bi se ljudje ne pritoževali in grozili, če bi jim tam kruta naredba ne segala takorekoč v meso in kri. Samo eden vzgled. Povedal ga je zastopnik okr. šolsk. nadzorniku v Kranju: Ima 7 otrok, izmed teh so štirje šoloobvezni. Mali so doma — brez nadzorstva, brez varuha, ker so varuhi — drugi otroci — v

šoli. Pretekli teden je padel mali otrok s peči in bi se bila kmalu zgodila smrtna nesreča. Zakaj? Ker so vsi drugi starejši otroci v šoli. Ko bi bil vsaj eden doma, za varstvo otrok, bi bil tak slučaj izključen. Pa tega ne dovoljuje novi učni načrt.

Ali naj mali kmet radi tega šolskega načrta najame tujo moč? Kje naj jo dobi? S čim naj varuha ali pestunjo plača? Saj je že tako z davki in drugimi stroški obremenjen, da gospodarsko nazaduje, da se je bati, da propade. Kar kmet pridela in bi rad prodal, nima cene, kar pa kupi, je nezno drago. Če mu torej še ta novi učni načrt tako nepotrebno odtegne še domače otroke, ki bi mu lahko pomagali, potem ni čuda, da je vznejevoljen.

Krajni šolski svet v Šenčurju je pri seji dne 24. oktobra t. l. proti novemu načrtu tako-le ugovarjal:

Otrokom, zlasti v nižji skupini, je telesno škodljivo, ker morajo nepretrgoma, dasi z malenkostnimi odmori, sedeti po pet ur v šoli. Tudi duševno je tako nepretrgano učenje otrokom škodljivo. Pouk ne bo imel zaželjenega in pričakovane uspeha, kajti utrujene duševne zmoglosti otrok ne bodo mogle pouku zadovoljivo slediti.

Novi učni načrt je zelo neprikladen za naše kmetijske družine. Po prejšnjem učnem načrtu so hodili nekateri otroci v šolo dopoldne, drugi popoldne. Na ta način jih je bilo vedno nekaj doma, kjer so pomagali starišem pri mnogovrstnem gospodarskem delu, poglavito pa s tem, da so pestovali in varovali doma manjše otroke. Po novem učnem načrtu imajo vsi otroci — razen ponavljalcev — pouk istočasno dopoldne. To je hud udarec za kmete, ki si morajo po novem učnem načrtu marsikdaj najemati tuje ljudi dopoldne, za taka gospodarska, nujna, neodložljiva dela, ki bi jih opravljal sicer lahko otrok, zlasti pa za varstvo otrok, ker se sami stariši v ta namen ne morejo

Dopisi.

Kranjsko.

Kmetom v pomoč! (Dopis z Gorenjskega.) V sedanjih časih je kmet v hudi stiski, ker so delavne moči drage, vreme za kmetovanje zelo neugodno in ker tudi vlada kmete premalo podpira. Odtod prihaja beg mladih ljudi s kmetov v mesta. Nekdaj je kmetske strojne zadruge podpirala vlada s tem, da je za stroje dajala davka prosti bencin, in izdatno jih je podpiral deželni odbor. Sedaj se še dobiva bencin davka prost, ali ceremonije, da se to doseže, so mučne. Posebno je pa hudo zadel strojne zadruge lansko leto zakon o zavarovanju delavcev pri mlatilnicah. Strojniki, kurjači in vlagarji se morajo zavarovati za slučaj bolezni in za slučaj nezgode na isti način kakor industrijski delavci po tovarnah. Treba jih prijavljati in odjavljati pri ekspozituri Okrožnega urada. Drugo obje se zavaruje kolektivno samo za slučaj nezgode. Na vsako konjsko silo pri mlatilnici na motor se računa po dva delavca. Ako je mlatilnica na štiri konjske sile, treba zavarovati osem delavcev. Če pomislimo, da mlatilnica dela komaj en mesec v letu in da je zavarovalnina visoka, pota za zavarovanje pa za kmeta zamudna, ni nič čudnega, če se kmetje jezijo nad tako pomočjo vlade. Prosimo gospoda poljedelskega ministra, naj skuša trdi zakon kako omiliti, poljedelcem pa izposlovati resnično podporo.

Iz blejske okolice. Zadnja poplava je tudi blejsko okolico strahovito zadela ter ji povzročila ogromno škodo, tako na posestvih odnešenih ali posutih z gramozom, ali odnešenih mostov in jezov ter porušenega blejskega vodovoda. Vsi prizadeti z grozo gledajo v bodočnost, kajti prebivalstvo je bilo brez pitne vode, brez prometa in zaslužka tako vozniki kakor delavci. V taki hudi situaciji je bilo potreba dobrih moči, ki tudi v takem slučaju ne zgube glave, ampak posežejo po samopomoči, v katerem slučaju jim gre gotovo ljudstvo ra-

devolje na roko. In res, vodovod se je takoj poprijel g. gorjanski župan. V kratkem času je delo izvršil. Vodovod že funkcionira več dni. Drugače pa je z mostovi. Kakor se nam poroča iz Gorij je tam mošnji lesni trgovec Megušar takoj ko je Radovna odnesla glavni most na deželni cesti Bled—Gorje—Jesenice, šel k g. načelniku cestnega odbora za hitro provizorično zgradbo tega mostu in da mu je ta odgovoril, da nima za to ficka denarja in da bo ta most še dolgo čakal odrešenja. G. Megušar se ni dal prestrašiti, ampak se je vrgel na samo pomoč ter hotel s pomočjo šumskega upravitelja zgraditi most. Toda kar naenkrat je izjavil cestni načelnik, da bo cestni odbor zgradil na svoje stroške most in da odklanja pomoč. Odkod kar naenkrat denar? Šumska uprava je dala 50 m³ lesa brezplačno na razpolago, toda danes se ni še niti en hloď pripeljal z Mežakle. Davno bi bil že most gotov, ako bi ga Megušar sam delal, ki je imel suh les na razpolago. Kdaj bo vendar nastal pri cestnih odborih red, se povprašuje ljudstvo, ki toliko davka plačuje in se odlaga v nedogledno bodočnost in škodo vsega prebivalstva. Torej na delo, tako poslanci in vsi merodajni faktorji, sicer odložite mandate. To vam svetujejo blejski in gorjanski občani, sicer boste prihodnjič prazne skrinjice pri volitvah imeli.

Moste pri Žirovnici. — Ivanu Čopu. Tiho in skoro neopažen je odšel v nedeljo ob mnogobrojni udeležbi pogrebcev gorenjski rojak g. Ivan Čop. Pogreb je bil nad vse veličasten, zlasti požarna bramba je izkazala korporativno svojemu ustanovitelju zadnjo čast. Cela Gorenjska bo šele čez nekaj let vedela ceniti moža, ko se zve za njegove cilje, katere ni dosti v javnosti iznašal, ampak tiho oral ledino na gospodarskem polju. Kdo naših zastopnikov Gorenjske se ne spominja dveh zborovanj v stari šoli radi elektrarne? Veliko delo poleg pokojnega Lampeta za zgradbo centrale je storil tudi rajni Čop. Ob gradnji centrale je bil on ena najvažnejših oseb, ki je poznala delo in zapisnike. Zato sta že gori omenjena zborovanja, če bi bilo izpadlo po njegovem načrtu, imela za po-

medico, da bi bila centrala na Zastoparici last desetero občin, katere so v resnici na prvem zapisniku odločili. Le žal, da so se našle enake, ki pravijo, da so v borbi proti centralizmu, pa so pomagale centralo izročiti centralizmu. O ci-
li, ki si jih gojijo glede centrale
edi, da jih bomo zasledovali, a
di krivce. — Ivan Ažman.

iz Blok. V »Domoljubu« in »Slo-
vencu« prodaja v zadnjem času
modrost neki gospod, kate-
mu se vidi, da trpi na možganih.
Teh listih zida in podira kapla-
jo in hoče dajati nasvete, za ka-
re se pa živa duša ne briga, ker
ak Bločan pozna dopisnikovo de-
v v tem perečem vprašanju, kjer
dopisnik še vedno vse podr-
ar so drugi sezidali. Prav radi
na verjamemo, da je nervozen in
la otresa svojo nevoljo, ker vidi,
la mu žito ne gre v klasje. Ravno
sled njegove trmoglavosti pa trpi
vedno g. kaplan, ki je na vsem ne-
ložen. Da si pa bloški davkopla-
evalci sedaj in tudi v bodoče od
takih dopisnikov ne bodo pustili
svojih žepih komandirati, je
prav lahko prepričan. Kaj pa če
dopisnik požira slino za »Staro ka-
planijo«, katero si je tako zaželel
in za katero je mislil, da mu jo bo
gospa komisija kot zrelo jabolko
vrgla v nenasitno malho? Svoje
gospodarske modrosti pa dopisnik
prav lahko pridrži zase, ali pa jih
praktično uveljavi, ker nauke da-
jati zna vsak »šuštar«. Pleše pa
nimajo samo sobe v stari šoli, ima
jih tudi dopisnik na glavi in v gla-
vi le škoda, da se iste ne dajo
praktično v gospodarstvu uporabi-
ti, kar bi pri »zanikernem« gospo-
darstvu Bločanov gotovo zelo ko-
ristilo.

Sv. Križ pri Kostanjevici. Nede-
lavnost odbora tukajšnje podruž-
nice kmetijske družbe bo počasi
privedla do tega, da bo ta za kme-
tijsko prepotrebna ustanova po-
polnoma zaspala. Kmetje od take
podružnice ne bomo imeli nobene
koristi, kar bi pa lahko, če bi bili
drugi bolj delavni ljudje v vodstvu
te institucije. Podružnica bi tudi
morala sklicati letos občni zbor, na
katerem se voli odbor na 3 leta.
A načelnik se ne zgane in molči
kot grob. Iz katerega razloga in kaj
zasleduje, nam je neumljivo, vemo
pa, da v škodo vsem tukajšnjim
kmetom. Pozvan je bil tudi pisme-
no od desetih podružničnih članov,
naj skliče občni zbor, kar je po
§ 30. pravil kmetijske družbe sto-
riti dolžan. In ker se vzlic temu ne
odzove in ne skliče občenega zbora
— pozivamo g. predsednika kme-
tijske družbe, da on pri tukajšnji
podružnici naredi red. — Kmetje.

Štajersko.

Lemberg. V nedeljo dne 14. t. m.
je imela tu samostojno demokrati-
ska stranka javen shod, katerega je
vodil tukajšnji nadučitelj g. Zidar.

Lemberg. Demokratski agita-
tor g. Žabkar je imel zadnje nede-
ljo slab dan. Mislil je, da bo imel
pri nas opraviti s tistimi Lember-
žani, ki so bika v »turn« vlekli, pa
je videl, da teh skoraj že ni več.
Našel je pač enega tega kova, ki se

je motal okoli peči, in še drugega,
ki je pa že toliko zbrihtan, da je za-
čel misliti, da bi se bika tudi dru-
gače nasitilo; vsaj tako je tolmačiti
njegovo zatrjevanje, da so mu vse
stranke enake. Ostale zborovalce
pa ni smatrati za »Lemberžane«,
kar so pokazali z raznimi ugovori
na govornikova izvajanja. Gospod
Žabkar, vedite, da so Lemberžani
v splošnem že prebujeni. Njim ni
zadosti, če se jim razlaga, kaj Ra-
dić ni naredil, ampak njim se mora
tudi povedati, kaj je Žerjav naredil.
Kmetje, drugič bodite še bolj
pozorni, kaj demokratska gospoda
na svojih shodih govori, in pazite,
da Vas ne bo imel svet za »Lem-
beržane«.

Sv. Lovrenc na Dravskem polju.
Dopisniku zadnje številke »Slov.
Gospodarja« v odgovor: Resnica je,
da je g. župnik kupil semeniško
hišo, katera se nahaja v naši občini,
sam, brez vsake javne seje v cerk-
veno last. Ker pa cerkev nima de-
narja na razpolago za kakšno kup-
čijo, se je postavil na stališče:
»Naj izplača kupnino občinska po-
sojilnica in mlekarica zadruga!«
(Posojilnica in mlekarica imata te
lokale v najemu.) Za hvaležnost bi
pa naj bila občina solastnica, po
domače prevžitkarica te hiše. Seve-
da, gg. esesarski odborniki z žu-
panom se menda s tem popolnoma
strinjajo. Mi pa po naši pameti mi-
slimo, da če občina plača, naj bo
tudi hiša njena last in se naj tudi
uporablja v občinske namene. Naj
bo cerkev, ki nič ne plača, solast-
nica. Če pa nekatere esesarske
gospode boli glava radi nasproto-
vanja njihovim sklepom, naj dajo
celo zadevo župljanom na javno
glasovanje. (Prosim.) Dopisnik
»Slov. Gospodarja« je tudi videl po
gmajnah krave se smejeti, na bi bil
še videl trkanje kostrunov radi nji-
hove trmoglavosti. Nadalje bi mu
mi svetovali, da bi omenjeno na-
prednost med žabami in urhi v
mlakah iskal v prvi vrsti med es-
eserariji. Se razumemo? — Občan.

Vitanje. (Vtisi po našem kmet-
skem taboru.) V splošnem je naše
dobro ljudstvo še zdaj navdušeno.
Dokaz je že to, da si bo za prihod-
nje leto naročilo večji del kmet-
skega in delavskega ljudstva naš
list. Videli so navzoči, da je res na-
ša stranka prava, ki ima poštenje,
je iz naroda in hoče mir. Žalostni
so pa naši nasprotniki, posebno de-
mokrati. Tudi je postalo tako sovra-
štvo med njimi, da se sami ne raz-
umejo. Neka učiteljica je bila še do
»Kmetkega tabora« pri demokratski
stranki, a videla je, kakšen ter-
ror — nasilstvo se izvaja in po kon-
čanem shodu je tudi ta učiteljica, ki
je bila celo pri »Orjuni«, pokazala
hrbet demokratom in je šla iz go-
stilne, kjer je bila na hrani, v dru-
go, narodno, socialno in snažno
gostilno in šele zdaj vidi, kje je
svoboda in kje se izvaja nasilstvo.
Naše ljudstvo hoče mir, red in pra-
vico. Žalibog, da pri nas pravica
umira in poštenje se tlači. Ali naš
narod pa mirno čaka na tisti trenu-
tek, ko bo mogel pokazati, je-li je
še pravica na svetu, ali je samo na-
silstvo. Hrbet obrača narod drugim
strankam in zanimivo je, kdo vse

pristopa k nam. Najbolj zagrizeni
policaj-demokrati pridejo v Vitanje
in hoče prititi k nam, seveda — mi
jim ne bomo — ampak morajo
biti priprosti vojaki. Naše stare ko-
renine, ki stražijo trdno in odločno
in vsaka agitacija od naših nasprot-
nikov nima tla. — Ako bomo mi
imeli dobre, trezne in s kmetiskim
duhom prežete učitelje, bo šla stvar
še na boljše. Ljubite se med seboj
in ne sovražite vse, kar ni demo-
krat. Saj smo vsi ljudje po božji
volji. Našo častito duhovščino pa
prosimo, da naj ne hujska. Dobre
duhovnike visoko cenimo, a slabe

presoajamo. Dokaz je tudi ta, da
ljudstvo še zdaj govori, kako slabo
je napravilo našo dušno pastirstvo
na Kmetiskem taboru, ko je bilo ne-
broj ljudstva brez sv. maše, za kar
ne nosi ne ljudstvo in ne naša
stranka odgovornosti, ampak vsak
naš človek dobro ve kdo. Bržkone
so bili pa interesi SLS večji, nego
božja zapoved. Mi pa pravimo: Bog
odpusti jim, saj ne vedo kaj delajo.
Odpusti pa naj Bog tudi tistim, ki
naše pristaše obrekujejo, ki krade-
jo nam čast in poštenje; ako preje
ne, dobijo na drugem svetu dobro
plačilo. Več prizadetih.

Shodi in razne prireditve.

Cerklje pri Kranju. Shod Slove-
nske kmetijske stranke se vrši v ne-
deljo dne 21. novembra ob 3. uri
popoldne pri tov. Ločanu. Poroča
tov. Albin Prepeluh.

V Vojniku se vrši shod Slovenske
kmetijske stranke v nedeljo dne 28.
novembra ob pol 9. uri dopoldne v
gostilni Rataj.

V Frankolovem se vrši shod Slo-
venske kmetijske stranke v nedeljo
dne 28. novembra ob 3. uri popol-
dne.

Kranj. Na seji okrajnega odbora
naše stranke v Kranju je bilo skle-
njeno, predlagati ministru za kme-
tijsko spremembo pravilnika za
trijerske postaje, dalje se je pove-
rila organizacija za vagoni nakup
živinske soli tov. Zupanu. Posebno
važna je bila debata o zadnjih po-
plavah in o napravljeni škodi. Tov.
Mravlje je o vseh perečih vpraša-
njih podal nasvete in navodila, ka-
ko naj postopajo tovariši.

Prapretno. Preteklo nedeljo se
je vršil sestanek krajevnega organi-
zacije Slov. kmetijske stranke za ob-
čino Selee v Prapretnem ob 3. uri

popoldne. Velika zborovalna soba
je bila nabito polna naših pristašev.
Predsednik organizacije tov. Ma-
tevez Dolenc je otvoril sejo in v
uvodnih besedah poudaril pomen
in važnost sestankov krajevnih or-
ganizacij ter razjasnil razmere v
območju krajevnih organizacij. Na-
to je podal besedo poročevalcu tov.
Mravljetu, ki je v svojem govoru
obrazložil program stranke in po-
dal nato sliko o političnem in go-
spodarskem položaju. V debati, se
je obravnavalo predvsem o popla-
vah in o načinu, kako odpomoči
najhujše prizadetim, zlasti kako
se treba ravnati pri odpisu davka
in pa pri spremembi kulture. Se-
stank se je zaključil s sklepom,
da se ustanove potrebne kmetijske
zadruga in da je vsak pristaš dol-
žan to zimo posvetiti vse svoje sile
širenju strankine organizacije in
kmetijske misli.

Shod Slovenske delavske zveze
se je vršil v pondeljek v Studencih
pri Mariboru. Poročali so Albin
Prepeluh, dr. Novačan in posl. Tr-
njar. Tudi več delavcev se je pri-
glasilo k besedi. Obširnejše poro-
čilo objavimo prihodnjič.

Razne politične vesti.

Pašičev umik. Nekaj časa je iz-
gledalo, da bo stari Pašič začel
ostro borbo, da se zopet vrne na
mesto predsednika vlade. V najno-
vejšem času pa so se zgodile stva-
ri, ki to možnost izključujejo. Bor-
ba med Pašičem in njegovimi na-
sprotniki je bila doslej največja
cvira za resno delo v parlamentu,
sedaj pa je upanje opravičeno, da
se bo začelo res delati. S Pašičem
vred pa izgine tudi zadnje upanje
za našo SDS, da bi še kdaj prišla
na vlado. Ta stranka je danes po-
polnoma odveč.

Ukradena klobasa. Dr. Korošec
je rekel, da je tov. Pucelj podoben
tatu, ki je ukradel klobaso, in ki
potem vpije, da je čuvar te klobase.
To je rekel dr. Korošec z ozirom
na besede tov. Pucelja, da bo on gle-
dal na to, da pride v vlado tudi
SLS. Iz besed dr. Korošca se vidi,
kako strašno ga jezi in boli, da je
tov. Pucelj v vladi, on pa ne. Bodi
pa dr. Korošcu povedano, da tov.

Pucelj klobase (t. j. vlade) ni
»ukradel«, ampak jo je le znal vze-
ti, ker mu je bila ponudena, dr.
Korošec pa je ni znal pobrati in
vzeti. Zato pa tudi svojim zaupni-
kom v Celju ni mogel prinesiti s
seboj iz Beograda mastne klobase,
ampak samo nekaj suhega peska
za oči.

»Izdajalec« Radić. Dr. Korošec
se ne more vzdržati na nobenem
shodu, da ne bi očital Radiću »iz-
dajalstva« njegovega programa. Mi
smo to zadevo že tolikokrat poja-
nili, da je škoda izgubljeni še kak-
šno besedo o tem. Pripominjamo
le, da pojde na Češkem v vlado tu-
di voditelj Katoliške slovaške ljud-
ske stranke Hlinka, a Slovaki mu
ne bodo očitali »izdajalstva«, ker
so pač pametnejši kakor naš dr.
Korošec.

Če ravno koga zanima. Na se-
stanku zaupnikov v Celju je bil iz-
voljen za podpredsednika SLS od-
vetnik dr. Marko Natlačen.

Novice in zabava.

Minister Pucelj bo v nedeljo 21. t. m. v Novem mestu in bo mogoče z njim govoriti od 11. do 1. ure na Grmu.

Gospodarska zveza med Čehoslovaško in Jugoslavijo. Čehoslovaški tisk se z navdušenjem bavi z novim načrtom zunanjega ministra dr. Beneša za gospodarsko zvezo med Čehoslovaško in Jugoslavijo. Znano je, da se doktor Beneš zavzema za ustanovitev velike slovan-ske federacije podonavskih držav.

Enoten zakon o mestnih hranilnicah. V trgovinskem ministrstvu se izdeluje enoten zakon o mestnih hranilnicah, ki naj bi veljal tudi za Srbijo in Črno goro, kjer dosedaj ni bilo takega zakona.

Čehi in naš sladkor. Praška kreditna banka je kupila akcije sladkorne tovarne v Crvenki (Vojvodina), da je dobila tovarno popolnoma v svoje roke. S tem bo imela tudi večino v jugoslovanskem sladkornem kartelu.

Zveza za tujski promet v mariborski oblasti je bila te dni osnovana v Mariboru. Na to se je vršila pri velikem županu ustanovna skupščina, katere so se udeležili številni zastopniki tujskoprometnih interesentov. V svrhu finančne ukrepitev bo Zveza uredila informacijski urad po vzorcu »Putnika« ter prevzela menjalnico na glavnem kolodvoru.

Delo pri porušenem mostu v Medvodah. Sedaj grade le začasni most, ki mora biti dovršen v 40. dneh. Stalni novi most pa bo zgrajen iz betona in sicer nekoliko višje od sedanjega.

Oprostitev od osebne dohodnine. Finančni zakon za leto 1927. in 1928. ima tudi določbo, da se v krajih, ki so trpeli po povodnji, dve leti ne bo pobirala dohodnina.

Finančni minister Perič je izjavil, da se morajo davki kmetom znižati.

Grozen roparski umor v Ljubljani. Pretekli teden so našli v Ljubljani v njegovem stanovanju s sekiro ubitega sejmarja Karla Primožiča. Ropar je pokradel ves denar, umorjenega sejmarja pokril z novimi oblekami, sekiro s katero ga je ubil je prislonil na posteljo, nato stanovanje zaklenil in pobegnil. Ljubljanska policija zločinca marljivo zasleduje.

12 milijonov dinarjev globe. — Glavna carinarnica v Zagrebu je obsodila dunajskega trgovskega agenta Oskarja Nagelbergerja, ki je vtihotapil 651 kg svile, na 12 milijonov dinarjev globe. Nagelberger je že dalje časa tihotapil svilo v Jugoslavijo, pri čemur mu je pomagalo nekaj nižjih železniških uslužbencev v Zagrebu. Nagelberger je sicer pobegnil iz Jugoslavije, toda za globo 12 milijonov dinarjev, na katero je bil obsojen zaradi tihotapstva, so odgovorni trgovci, s katerimi je bil v zvezi.

Požar. V vasi Brezje pri Pragerskem je izbruhnil preteklo soboto požar, ki je uničil štiri poslopja.

Tatovi so ukradli trgovcu Jegliču na Pragerskem 42.000 dinarjev.

Tatovi in vlomilci pod ključem. Ljubljanska policija je aretirala vlomilce in sicer Avgusta Verginello, Izidorja Cigliča in Josipa Marušiča, ki so vlomili v Kmetijsko družbo v Ljubljani, v hranilnico v Mengšu, v Delavsko zbornico, v davčni urad v Logatcu, v poštni urad v Brežicah, v trgovino Tiršak v Polzeli itd. Verginello je doma iz Trsta, Ciglič in Marušič pa iz Gorice.

Inspekcija zdravstvenih ustanov. Pomočnik ministra za narodno zdravje je v zadnjih dneh inspiciral vse zdravstvene zavode v Ljubljani. Preteklo soboto je pregledal tudi mariborske sanitetne zavode.

Premeščanje učiteljstva. Prosvetni oddelek velikega župana ljubljanske oblasti objavlja: G. pomočnik ministra prosvete je odredil z odlokom z dne 25. oktobra 1926, da se odslej ustavi vsa premeščanja učiteljstva; zato se v bodoče zadevne prošnje ne bodo mogle več upoštevati. Vse izpraznjene učne službe v oblasti bodo razpisane. Uvaževale se bodo le prošnje za razpisane službe.

Mlekarski list, mesečnik za mlekarkstvo, mlekarsko industrijo in trgovino. Uredništvo in uprava v Zagrebu, Šenoine ulica 28. Letna naročnina 24. Izšla je 4. številka s prav zanimivo vsebino.

Pogorelo je vse poslopje Ivana Černe-ta v Lescah. Škoda je velika. Sumi se, da je bil ogenj podtaknjen.

Uboj pri Sv. Barbari v Slov. Goricah. Dne 6. t. m. je prišlo do pretepa med fanti, ko so obrezovali repo pri posestniku M. Živku. Ko se je stemnilo so fantje odšli, toda kmalu so se slišali klici na korajžo in streli. Ko je gospodar šel pogledat, kaj je, je prišel ves krvav Karl Damiš. Za njim je prišel Dominik Zorenčič iz Male Zimice, ki je izjavil, da je zabodel Damiša. Ranjeni mladenič je v kratkem izdihnil, krivec pa se je sam javil orožnikom.

Jugoslovanska zunanja trgovina. V prvih devetih mesecih tekočega leta smo izvozili 3.700.000 ton blaga v vrednosti 509 milijonov zlatih dinarjev; v istih mesecih lanskega leta je znašala izvožena količina 3 milijone 200.000 ton, vrednost pa 581 milijonov dinarjev. Po teži se je uvoz povečal za 13,15%, po vrednosti pa je šel za 12,41% nazaj. Je pač prodajna vrednost lani in letos precej drugačna.

Podaljšanje Steinbeisove železnice v Bosni. Vlada namerava podaljšati Steinbeisovo železnico od Knina do Šibeniškega pristanišča. Projektirana trasa meri 16 kilometrov. Nova proga bo za izvoz bosanskih produktov velikega pomena.

Vlom na Polzeli. Pri trgovcu Tiršekcu na Polzeli so tatovi vdrli v trgovino in oropali razne dragocenosti in nad 50.000 dinarjev.

Smrt pod vlakom. V torek je samoborski vlak povozil pri Stenjev-cu nekega starega kmeta. Kdo da je ponesrečenec, se ni moglo ugotoviti.

Ameriški izletniki na potu v Evropo. V torek se je vkrvalo v Newyorku 400 ameriških izletnikov, ki potujejo v Evropo.

Strahote vulkanskega izbruha. Vesti o vulkanski katastrofi v San Salvadorju poročajo, da bruha vulkan Izalco ogromne količine lave, ki teče kakor reka okrog 400 metrov široko ter upropašča vse, kar doseže. Uničena je vsa bližnja okolica. Dosedaj je poginilo okrog 90 ljudi.

Vodne zadrage v Vojvodini. V Vojvodini je vsega skupaj 63 vodnih zadrug. V njihovem področju se nahaja nad 1000 km velikih nasipov zoper poplave in 70 centrifugalnih črpalk s kapaciteto 70 kubičnih metrov v sekundi. V vodnih napravah je bil investiran pred vojno kapital 250.000 zlatih kron. Ves hidrotehnični sistem štiti v Vojvodini 1.500.000 juter zemlje pred poplavami. Vodne zadrage v Vojvodini so za one kraje velevažnega pomena, kajti od teh zadrug odvisi vsa ondotna poljedelska produkcija. Opaža pa se, da višina velikih rek stalno narašča, struge se zasipajo, vsled česar se korita dvigajo. Dimenzije današnjih nasipov ne odgovarjajo več današnjim višinam vod. Zato je treba podvzeti v prvi vrsti vse mere, da se zgrade nasipi tako, da bodo odgovarjali današnjim višinam rek. To se da pa napraviti samo s pomočjo izdatnega posojila. (Kot znano, se zahteva 100 milijonov dinarjev.)

Tramvaj povozil kravo. Pretekli torek je v Zagrebu okrog 8. ure zvečer vozil tramvaj proti Maksimiru. Nenadoma je voznik opazil, da je tik pred vozom več živine. Vsled opolzkih tal ni mogel voza takoj ustaviti in je povozil eno kravo. Ker se je krava zamotala pod zaščitno desko, so morali tramvaj privzdigniti, da so jo mogli izvleči.

Koliko je Nemčija plačala vojne odškodnine? V službenih poročilih glavne agencije za reparacije, se ugotavlja, da je plačala Nemčija v tretjem letu Dawesovega načrta 179 milijonov zlatih mark na račun reparacij.

V sanjah skočil skozi okno. Te dni je prišel gostilničar Ivan Jakšič iz Markuševca v nedeljo v gostilno in hotel tam prenočiti. Dobil je sobo v prvem nadstropju. Okoli polnoči so zaslili klicanje na pomoč. Ko so pogledali skozi okno, so opazili, da leži Jakšič pod oknom na dvorišču. Na vprašanje, kaj se je zgodilo, je Jakšič odgovoril, da ne ve natančno, misli pa, da je v sanjah skočil skozi okno. Prepeljati so ga morali z rešilnim vozom v bolnico.

Tedenski koledar.

Dnevi:

- 21. nov., nedelja: Dar. M. D.
- 22. nov., ponedeljek: Cecilija.
- 23. nov., torek: Klemen.
- 24. nov., sredo: Janez od K.
- 25. nov., četrtek: Katarina.
- 26. nov., petek: Konrad.
- 27. nov., sobota: Vigilij.

Sejmi:

- 21. novembra: Hotederšica, Sv. Jurij ob Taboru.
- 22. novembra: Šoštanj.
- 23. novembra: Mojstrana, Št. Lovrenc, Slov. Bistrica.
- 24. novembra: Teharje.
- 25. novembra: Gradac, Škofja Loka, Domžale, Zatična, Krško, Ptuj, Dobje, Lemberg.

Vrednost denarja.

Za 1 dolar	Din	56'5"
za 100 lir	Din	234'—
za 1 avstrijski šiling	Din	8'—
za 100 čeških kron	Din	167'50
za 100 franc. frankov	Din	191'—
za 100 švic. frankov	Din	1093'—
za 1 zlato marko	Din	13'46

Ženski mornar. Prvo žensko so imenovali v Rusiji za mornariškega častnika in sicer gospodično Čičerovo, ki je postala častnik na neki ruski ladji.

Želje avstrijskih kmetov. Te dni se je vršila na Dunaju konferenca predsednikov agrarnih korporacij, na kateri je poročal poljedelski minister Thaler o svojem potovanju po Švici, na katerem je proučeval odredbe za varstvo domače kmet-ske produkcije in ureditev prodaje poljedelskih pridelkov. Posamezni udeležniki so po ministrovem poročilu opozarjali na pritožbe posameznih dežel. Glavne pritožbe so merile na težave pri vnovčevanju živine in lesa. Daljša debata se je vodila tudi o težki krizi avstrijskega krompirja, čigar letina je bila letos izredno slaba. Krompirju je letos škodovala nekaka raku podobna bolezen, vsled česar bodo morali agrarci za prihodnje leto kupiti krompir za seme take vrste, katere se omenjena bolezen ne prime. Vlada je obljubila, da bo nakup semenskega krompirja po možnosti pospeševala.

Mnogi ne vedo, da je glavni vzrok mnogih trpljenj in bolezní slabo negovano in zato občutljivo telo. Ni domišljavost, temveč le izpolnjevanje prirodnega zakona, če negujemo polt in lase. Za racionalno nego telesa slišimo vedno spet hvaliti: Fellerjevo pravo kavkaško Elsa pomado za obraz in kožo, Fellerjevo močno Elsa pomado za lase, Elsa mila zdravja in lepote, ki ni hvaljeno od njegovih pristašev samo vsled prijetnega vonja, temveč tudi vsled koristnih sestavin, ki oplemenjujejo kožo. Elsa mila se dobi 5 vrst: Elsa lilijino mlečno, rumenjarkovo, glicerinsko, borak-sovo, katransko ter milo za britje. Za poskusno se moreta naročiti 2 lončka pomade za 38 Din; 5 mil za 52 Din z zavoj-nino in poštino vred pri lekarnarju Ev-genu V. Fellerju, Stubica Donja, Elsatrg 344, Hrvateka.

31 ur pod vagonom ekspresnega vlaka. Te dni je zasačila kolodvorska policija v Aachenu 23-letnega Rumuna, ki se je pripeljal iz Temerara pod vagonom vlaka Bukarešta-Pariz. Ker je bil brez sredstev, je nameraval na ta način priti v Pariz. Ker pa je mislil v Aachenu, da je že v Parizu, je zlezal izpod vagona, kjer ga je policija vsega premraženega in lačnega zasačila.

Roparski umor v občini Debeljaca. Neznani razbojniki so udrli preteklo nedeljo v stanovanje gostilničarja Matije Kleina. Razbojniki so ubili gostilničarja, njegovo ženo in služkinjo ter odnesli preko 100.000 dinarjev gotovine in razne druge dragocenosti. Umor so opazili šele prihodnje jutro. Mimoidoči, ki so našli zjutraj gostilno zaprto in ki se jim navzlic trkanju ni nikdo oglasil, so poklicali orožništvo. Orožniki so odprli vrata s silo ter našli gostilničarja, njegovo ženo in služkinjo v mlaki krvi. Gostilničarjeva žena je bila še živa, toda vsled prevelike izgube krvi, je bila tako oslabiljena, da je niso mogli izslisati. Kmalu nato je umrla tudi ona. Kakor poročajo, je policija razbojnika izsledila.

Vihar porušil turško džamijo. V Gostivaru v Južni Srbiji je divjal te dni silen vihar ki je porušil tamkajšnjo džamijo. Visoki minaret se je zrušil na sosedne hiše ter pokopal pod ruševinami štiri prodajalne. Škoda znaša nad 800.000 Din.

Najmanjši človek na svetu umrl. Na Angleškem je umrl pred nekaj dnevi v starosti 47 let Alfred Brod-ford, ki je slovel kot najmanjši možakar na svetu. Pokojnik je bil visok samo 24 cm. Navduševal se je jako rad za umetnost, in je bil dober pevec. Mali pičo je od svojega 20. leta naprej stalno pel na koro vaške cerkve. Razni interesenti so ga neštokrat spravljali v cirkus, da bi producirali pred ljudmi kake umetnosti, ki jih je zmožen. Ponujali so mu za to lepše svote denarja,

a on je vselej vsako ponudbo ogorčeno odklonil in ostal do svoje smrti zvest skromnemu vaškemu koku in domači vasi.

Potres v Armeniji. Kolikor je do zdaj znano, je okrog 300 oseb izgubilo življenje med strašnim potresom v Armeniji zadnji petek. Štiri mesta so prizadeta. Potres je uničil mesti Leninakan in Erivan ter dvajset vasi.

Tajfun na Filipinih. Tajfun, ki je besnel te dni na Filipinih, je povzročil silno materialno škodo in zahteval številne človeške žrtve. Po dosedanjih vesteh je poginilo okrog 300 ljudi. Materialno škodo cenijo na več milijonov dolarjev.

Zverinstvo orožnika. Te dni je bil aretiran v vasi Bezilan v Bački orožniški narednik Radivoj Žakić. Žakić je zvezal kmetico Evo Petrovićevo z vrvjo, jo posilil ter jo nazadnje pretepel z volovsko žilo.

Prodaja strupov. Ministrstvo za narodno zdravje je izdalo leta 1920 specialne predpise glede prodaje strupov v trgovinah. Ker pa se je pozneje izkazalo, da nasprotujejo ti predpisi zakonom v nekaterih pokrajinah, je odredilo ministrstvo, da veljajo ti predpisi samo za Srbijo in Črno goro, dočim naj se postopa v ostalih pokrajinah še nadalje po tamkaj veljavnih zakonih.

Pomoč za poplavljenе kraje. V novem finančnem zakonu stoje znatne davčne olajšave za kraje, ki so trpeli vsled povodenj. Dokaz, da sedanja vlada na te nesrečneže le ni pozabila in da bo pomagala, kolikor more tudi brez »nujnih« predlogov poslancev SLS!

Kongres hmeljarjev. Poljedelci, ki se bavijo s pridelovanjem hmelja, so imeli v nedeljo kongres, ki se je vršil v Sivu (Banat). Naloga kongresa je bila predvsem ta, da se preiščejo vzroki razmeroma nizke cene hmelja v Jugoslaviji v primeri s cenami v Nemčiji in Češko-slovaški.

Državni proračun. Prihodnji državni proračun bo znatno manjši kakor lanski. To pomeni da sedanja vlada resno dela na tem, da spravi državno gospodarstvo v red. Naši »veliki« slovenski listi bodo pa seveda po svoji stari navadi še naprej zabavljali čez Radića in čez sedanjo vlado.

Stavka rudarjev na Madjarskem. V Nagy Batonu je stopilo 1700 rudarjev v stavko. Rudarji zahtevajo povišanje plač.

Prebrisan goljuf. Te dni se je vršila pred sodnim stolom v Osijeku obravnava proti Vladimiru Standa iz Stare Pazove. Standa je obtožen, da je ogoljufal lansko leto, predstavljajoč se kot bogat kmet, ki ima na kolodvoru par vagonov žita, 22 advokatov po Slavoniji za večje ali manjše zneske. Iz razumljivih vzrokov se ni pridružil obtožbi niti eden od oškodovanih advokatov kot privatni udeleženec. Standa je bil obsojen na 5 let težke ječe. Po razglasitvi obsodbe je izjavil, da je s kaznijo zadovoljen že radi tega, ker se mu je posrečilo kar 22 advokatov ogoljufati.

Razpust okrajnega zastopa v Ljutomeru. Veliki župan mariborske oblasti je razpustil okrajni zastop v Ljutomeru in postavil za okrajnega gerenta Andreja Roškarja, posestnika na Cvenu. V gerentski sovet pa so imenovani: dr. Ivo Stojan, notar v Ljutomeru, Matija Vau-potič, posestnik in župan v Lokavcih, Viktor Kukovec, industrijalec v Ljutomeru, Jakob Štuhec, posestnik in župan v Starinovi vasi, Ivan Cmrekar, posestnik in župan v Verzeju, Fr. Skuhala, posestnik in župan v Križevcih, Franc Babič, posestnik v Gornjem Krapju, Franc Špindler, posestnik in župan v Radoslavcih, Franc Kranjc, posestnik in župan v Mali Nedelji, Jakob Štampar, posestnik in župan v Presiki ter Osvald Hönigmann, veleposestnik v Ljutomeru.

Velika nesreča v Parizu. V neki ulici se je zrušilo notranje ogrodje neke osemnadstropne hiše, ki se pravkar gradi. Pri tej priliki je bilo pokopanih pod ruševinami več zidarjev, od katerih je 8 mrtvih in več težko ranjenih.

Izvršitev smrtnе obsodbe v Šabcu. Minolo soboto so v Šabcu ustrelili bivšega poštnega upravnika v Bogatiću Vlajka Nikolića, ki je bil 24. decembra 1925 ubil svojega naslednika v službi Dragana Nedića.

Poneveril državni denar. Delavec v monopolskem skladišču v Kruševcu Milorad Simić je poneveril 450.000 Din državnega denarja in neznano kam pobegnil.

Javimo Vam, da so našli v »Gazetac« milu zlatnike sledeči: g. Marija Simončič, Vinjivrh-Semič, kup. mlo pri I. del. kons. društvu, Semič; g. M. Rebernik, Krško, kup. mlo pri tvrdki Ant. Vahčić, Videm-Krško; g. Justina Beranič, Majšperg, kup. mlo pri tvrdki J. Beranič, Majšperg pri Ptujski gori; g. Erna Bregar, Podčrden, kup. mlo pri tvrdki Ernest Bezenšek, Podčrden, via Rajhenburg; g. Terezija Rakar, Hrastnik, kup. mlo pri Konz. društvu rudarjev, Hrastnik; g. Ivana Prosen, Ljubljana, Selenburgova ul. 5/II, kup. mlo pri tvrdki Jos. Satran, Ljubljana; g. Marija Borovšek, Gaberke pri Šoštanju, kup. mlo pri tvrdki J. Langus, Šoštanj; g. Frančiška Blaznik, Kropa, kup. mlo pri Konz. društvu, Kropa; g. Marija Vidrih, Rakek; kup. mlo pri tvrdki Tomo Svetina, Rakek; g. Terezija Borc, Mengeš, kup. mlo pri A. Rihar, Mengeš; g. Mihael Doberšek, Store, kup. mlo pri tvrdki Zelenarna in rudnik, Store; g. Ivan Škrajner, Ljutomer, kup. mlo pri Gospodarski zadrugi, Ljutomer; g. Petar Melić, Virje, kup. mlo pri tvrdki Otto Steidl, Virje; g. Antonija Strehca, Bjelovar, kup. mlo pri tvrdki Samajlo Stern, Bjelovar; g. Marija Colarič, Brod, kupila mlo pri I. delavskem kons. društvu, Sv. Križ pri Kostanjevici; g. Jurij Gerbinek, Sv. Jurij ob Pesnici, kupil mlo pri tvrdki Ivan Schautzer, Sv. Jurij ob Pesnici; g. ing. Končič, Brod na Savi, kup. mlo pri tvrdki Vilko König i drug, Brod na Savi; g. Anka Štimac, Otočac, kup. mlo pri tvrdki Petar Branković, Otočac; g. Francka Zupan, Breznica, kup. mlo pri tvrdki Finžgar, Breznica, Gorenjsko; g. Ančka Miklavčič p. d. Vovšovec, Dobravšče, kup. mlo pri tvrdki Ciril Mezek, Trata, Gorenjavas; g. Angela Mulec, Dolenja vas pri Cerkljici.

PODLISTEK.

Ivan Albreht:

Menáče in njegova usoda.

Nace ni imel lastne kmetije, ampak se je preživljal kot dninar, vendar se mu je godilo dobro, celo bolj nego marsikakemu kmetu, dokler ga ni doletela usoda, ki ji je bil zapisan. Prebival je po bajtah pri trdnjih kmetih, zdaj pri tem, zdaj pri onem. Bil je oženjen in njegova Jera je bila zvesta žena in dobra mati, tako da se je počasi nabralo v družini toliko otrok, kolikor šteje leto mesecev. Poleg tega je živel pri Nacetu še par let starejši brat Miha, ki ni maral uživati ne sladkosti ne bridkosti zakonskega stanu, ampak je rajši ostal lepo sam in prost. Oba brata sta si bila podobna ne le po vnanjosti, ampak tudi po skupni strasti: oba sta bila vneta lovca.

V govorjenju je Nace pridajal skoro vsaki besedi še zlog »me«, zato se ga je oprijelo ime Menáče. Lovec je bil pa Nace tak, da ni niti vremena in nezgod prerokoval po vetrovih, oblakih ali trganju po nogah, temveč samo po živalih. Nič

manj vnet ni bil Miha, a tudi mati Jera je bila glede tega možu primerna družica. Znala je divjačino pripraviti tako, da bi jo angeljci jedli, kakor je rada zatnjevala tudi sama, kadar je niso slišala kakšna nepotrebna ušesa.

Kadar je Menáče prerokoval, je bil mojster, da malo takih. Sloki in gibki život se je zvičal kakor trup mlade vidre, sive oči so zagorele, čelo se je gubančilo navzdol in počez, a z rokami je krilil kakor ob-streljena ptica s perotnicami.

»Me-oče, me-pripravite se, me-pri vas je me-krt me-ril pod pragom! Ali bo me-bolezen ali pa me-celo pogreb!« je včasih povedal kmetu, ki si je najmanj želel takih novic. Drugič je zatnjeval:

»Me-mačka mi je me-stekla čez pot, pa sem me-precej vedel, da danes me-ne bo me-ne srnjaka me-ne zajca!«

Tako je Menáče vedel vse, kaj in kako je treba. Niti vrag ga ni ukanil, samo pri vremenu ga je včasih goljufalo. Zgodilo se je namreč prav pogosto, da je Menáče s pomočjo te ali one živali napovedal za kak dan lepo vreme, pa je prav kakor nalašč tisti dan divjala taka ploha, da je bilo joj njemu, ki ga

je zajelo na planem. Ljudje so seve Menáčeta dražili, kadar se je s svojim prerokovanjem tako vrezal, toda mož je imel vselej kako vrzel, da se je lahko izmuznil.

»Saj sem me-dobro vedel,« je pojasnjeval, da bo me-lilo, pa sem me-samo nalašč me-tako povedal, da bi me-spravil me-tistega skopušnega Ozimca me-kosit! Hm, ali mi je verjel, kaj?! Zdaj mu pa me-moči deteljo, da bo me-kmalu vsa, me-smrkava! Prav mu je, ko ima me-vsega dosti, pa me-potrebne mu človeku še me-grižljaja ne privošči!

Zdaj mu naj me-le pere me-deteljo! Ves teden bo me-deževalo, vam rečem, boste videli!«

Ozimec, ki se je nanj Menáče tako hudoval, je bil premožen kmet in sloveč oštir, toda Menáče ni bil nanj jezen toliko zaradi premoženja, ampak zato, ker je bil župan. Ej no, saj je pa tudi res križ z župani, ko se pri njih shaja polno takih ljudi, ki bi jih po Menáčetovem mnenju ne bilo čisto nič treba na svetu: Sodnik, žandarji, gospodje z davkarije in druga taka nadloga, ki jo je Menáče dan za dnem pose-

Enrilo
Splošno priljubljen
kavni nadomestek
okusen i cenen.

Dobiva se v vseh
dobro asortiranih
kolonijalnih trgovinah.

Kakor je delala že Vaša stara mati, bilo je pravilno.

Kuhala je svojo kavo samo s

Pravim Franckovim kavnim pridatkom.

Ta je danes še vedno tako fin kakor izvrsten pridatek k zrnati in žitni kavi ter bo to tudi zmeraj ostal.

Knjige Kmetijske Matice

Kmetijski koledar za leto 1927. (žepni) je izšel. Iz njegove zelo bogate vsebine, neobhodno potrebne za vsakega našega kmetovalca, navedemo sledeče: Dir. A. Žmavc: Splošna pravila za pukušanje in oceno vina; — Fran Gombač: Kletarstvo; — Dr. Janko Rajar: Prva pomoč v hlevu; — Dr. Janko Rajar: O jamstvu pri živinski kupčiji; — Glavne (postavne) napake pri živini; Kako se pozna starost goveda; — Koledar nosečnosti; — Povprečna nosečnost domačih živali; — Valjenje; — Kako dolgo naj držimo živali za rejo; — Živa teža in mlečnost nekaterih pasem goveda; — Lestvica za prevod višine konj iz pesti in palcev v centimetre; — Hektoliterska teža korenja, gomoljev, sočivja in sadja; — Ako razvažamo gnoj na polje; — Hektoliterska teža raznih semen; — Kaljivost semen zelenjadi; — Priprava sadnega vina; — Množina sladkorja in kisline v grozdnem in sadnem soku; — Razdalja sadnega drevja pri saditvi; — Kemična sestava raznih vrst mleka v odstotkih; — Raba umetnih gnojil na 1 oral; — Določiti vreme za vse leto naprej! — Prva pomoč v neugodah; — Sejmi v ljubljanski in mariborski oblasti; — Koledar je trdo in okusno vezan ter stane samo Din 10[—], po pošti 1 dinar več. Razprodajalci imajo, če razprodajo vsaj 10 izvodov, pri-

meren popust. Zato je priporočljivo, da naroči v vsakem kraju eden tovariš koledarje tudi za svoje sosedse, ker je tako koledar za kupca znatno cenejši. Naročite pa koledar takoj, ker je naklada le malo večja od že vposlanih naročil. Ponatisnil pa se Koledar letos ne bo. Naroča se pri Kmetijski tiskovni zadrugi v Ljubljani, Poljanski nasip 8/I.

Kmetijska Matica bo razposlala letošnje knjige vsem gg. poverjenikom koncem novembra. Vsak naročnik dobi 4 knjige pri onem poverjeniku, pri katerem se je prijavil in plačal naročnino. Da se prihrani dvojno delo, priporočamo, da plača vsak naročnik že pri prevzemu knjig naročnino za prihodnje leto. Gg. poverjeniki bodo zato prejeli nabiralne pole obenem s knjigami.

Kmetijska tiskovna zadruga ima v zalogi sledeče knjige in brošure: Kuharske bukvice za kmečke žene in dekleta, cena 5 Din, po pošti en dinar več; Tovornik: Stara pravda nekdanj, povest, cena 5 Din, po pošti 1 Din več; Jeglič: Obrazi, broširano 15 Din, vezano 25 Din, po pošti 2 Din več; Golar: Vdova Rošinka, broš. 15 Din, vez. 25 Din, po pošti 2 Din več; Dr. Hodža, češkoslovaški minister: Agrarizem in Slovanstvo, 2 Din, po pošti 50 par več. — V tisku se nahaja knjiga: Planšarstvo in kmetijstvo v naših planinah.

Narodni gospodar.

Kmet, pomagaj si sam...

Težko poljsko delo je minilo in nastopil je čas organizatoričnega gospodarskega dela. Gospodarske organizacije ni potreba samo zato, ker je glavna točka našega programa gospodarska zaščita kmetkega in obrtnega stanu marveč tudi in pred vsem zato, ker nudi gospodarsko delo potom gospodarskih organizacij najboljšo možnost uspešne pomoči kmetkemu in obrtnikemu stanu.

Najprikladnejša oblika gospodarske organizacije je zadrugištvo. Da je temu res tako, nam najlepše dokazujejo bogati vzgledi drugod. Češki, danski in švicarski kmetje so si predvsem z gospodarskimi zadrugami pomagali do blagostanja in gospodarske in politične neodvisnosti. Pa tudi pri nas so ravno zadruge storile zelo veliko koristnega. Tisoče je onih kmetov in obrtnikov, ki so jih rešile naše kmečke hranilnice in posojilnice pred bobnom s tem, da so jim nudile cenena in dolgoročna posojila. Treba je vprašati samo naše Bohinjske, koliko težkih tisočakov so jim preskrbele sirarske zadruge s tem, da so vnovčevale mleko v obliki sira. Pa strojne zadruge in za-

družne elektrarne so postale tam, kjer jih imajo, naravnost nepogrešljivi gospodarski pripomoček, kakor n. pr. voz ali kozolec. One kmetu lajšajo in pocenjujejo delo. In ne samo višji dohodki, temveč prav tako tudi manjši izdatki množe blagostanje, ker več ostane na gospodarstvu ter za lastno uporabo družine.

Zadruga samopomoč je osobito potrebna dandanes, ko zlasti kmetški in obrtniški stan naravnost propadata. Kar jima ne vzamejo prenikne cene za prodane pridelke in izdelke ter davki, pa uničijo vremenske neugode, kakor da bi trajala vojska dalje in uničevala v drugi obliki to, kar se je otelo topovom in bombam.

Pa to, da je potrebna zadruga organizacija, menda vsi vemo, ali vsaj vsak dan bolj uvidevamo, le to malo kdo ve in vidi, kaka naj bo ta organizacija in kako jo ustvariti. Vsaj zdi se tako, kajti sicer bi že kaj več storili. Da bomo vedeli kaj in kako naj organiziramo, zato evo kratko pojasnilo:

Kakor že omenjeno, je zadrugištvo najprikladnejša oblika za gospodarsko samopomoč kjer je najenostavnejša in uživa davčne ugodnosti.

bej preklel že na tešče, potem pa še za kosilo in za večerjo po vrhu. Menáču je bil namreč res lovec, ne tak, ki hodi okrog z lovsko puško in karto, pa srnjaka še naslikanega ne zadene, ampak tak lovec, ki se z lova nikoli ne vrača prazen. Če ni srne, je dober tudi zajček, tetka lisčka, kuna ali po magari kaj krilatega: divji petelinček, kak lep orel, kragulj ali kaj podobnega. Vse pride prav, v sili celo jazbec, samo da pot ni zastoj. Ker je Bog dal človeku oblast tudi nad tistimi bitji, ki žive v vodi, se Menáče niti rib ni branil, ako je nanese tako. Često ni niti rabil puške. Za silo so bile dobre tudi pravilno položene zanjke, spretno nastavljen skopec ali pa, zlasti za jazbeca, celo lesen pah! Zbog tega bo pač vsakomur jasno, zakaj Menáče ni maral ne ljudi, ki so se shajali pri županu, pa tudi župana ne. Ubogi Menáče je predsedel že marsikak dan med varnimi stenami gostoljubnega okrajnega sodišča zaradi svoje lovske gorečnosti. Tudi nekatero puško mu je že odnesel žandar, zato je lovec tudi imel tako piko na te ljudi... Ko se je nekoč spet vrnil z gostovanja pri sodišču, mu je Miha povedal veselo novico:

»Nace, novo puško imam!«

Menáču se je kar razlezel ob raz, ko mu je brat pokazal staro puško-encevko in nekaj prav izdatnih svinčenih krogel.

»Me-ta pa ta!« je veselo ponavljal. »Me-nad divjega merjasca bi me-lahko šla ž njo!«

Divjih merjascev ni bilo, pač pa je Miha slišal praviti, da se po gozdech tam pri Idriji klati ris, pravi resnični ris.

Menáče je bil ves iz sebe.

»Me-ta bo me-najin,« je skakal po bajti in se topil v radosti.

Šla sta še tisti dan. Oprezovala sta po gmajnah in po gozdech, toda brez uspeha. Nikjer ni bilo risa, pa kaj risa, ko še niti zajca nista našli!

»Danes sva pa gotovo najprej srečala babo,« je godrnjal Miha, ko le ni bilo nič.

»Me-mačka, me-mačka nama je skočila čez pot,« je vzdihnil Menáče, ki je bil po partedenskem odmoru tem nestrpnejši. Kljub temu se je pokazal pravega lovca in ni izgubil potrpežljivosti. Medtem ko je Miha nosil puško, se je Menáče plazil zdaj sem, zdaj tja. Naenkrat poskoči in kakor veverica šine na košatú bukev. Ko se Miha ozre, za-

pazi, da tišči brat pod pazduho lepo kuno. Tedaj se v Mihi vzbudi spet lovska vnema.

»Drži, bom streljal,« krične in nameri. Menáče je hotel morda še kaj pripomniti in se je nekoliko nagnil, medtem je pa že počilo in kuna in Menáče sta telebnila na tla. Kuna je zbežala, a Mihov brat je ko snop obležal na tleh. Iz prsi mu je vrela kri.

»Zakaj nisi bil pri miru,« je zastokal Miha, ko je videl, kaj je storil, a brat je s težavo zastokal:

»Me-kuna me je ugriznila! Ali je me-ušla?«

Nato je jel bledeti in hropsti, Miha pa se je zaman trudil, da bi mu ustavil kri, dokler je ni zmanjkalo.

Tedaj je preplašeni brat zdirjal domov in povedal preplašeni Jeri, kaj se je zgodilo. Žena je zarjula na ves glas, ko je slišala pretresljivo novico, Miha sam pa je bil tudi tako prestrašen, da ni vedel, kaj bi. »Nikar tako strašno ne žaluj, Jera, bomo že, bomo že kako. Viž, če mi za to nesrečo ne naštejejo preveč let, te bom kar vzel. Boš videla, da ne bom nič manj skrbel zate ko Nace...«

Jera si je s predpasnikom otrla solze in zacvilila:

»Oh, Nace, moj Nace! Kje je pa kuna, da bi imela vsaj en spomin nanj?«

»Oh,« se je sesedel Miha, »Jera, Jerčka, kuna je nama pa ušla —«

Ko je Jera slišala še to, je zajokala tako, da Miha ni več mogel strpeti pri njej. Kakor je bil, je krenil k žandarjem. Kljub žalosti je moral takoj pod ključ in ni smel niti na bratov pogreb. Za krsto je jokala samo Jera in dvanajstero Menáčetovih otrok. In še v grob je tožila jokajoča vdova, zakaj ji ni mož pustil vsaj kune za spomin...

No, ko so možje postavili sodili Miha, so bili nekam mehki. Predno je minilo leto in dan, je bil stari fant spet na prostem. Zavil je takoj k Jeri in ji kar naravnost povedal:

»Kar sem rekel, sem rekel! Kuna je ušla, jaz sem pa tukaj, če ti je prav!«

»Naj pa bo, če že mora biti,« je vzdihnila Jera.

Čez tri tedne sta bila mož in žena. Miha je pozneje temeljito našteval bratovo smrt in Jera je dobila toliko kun za spomin, da na Menáčeta že sploh misliti ni utegnila več... Samo pozabljen grob je bil delež, ki mu ga je naklonila usoda...

Kakšne zadruge imamo? Za vsako panogo gospodarstva je posebna vrsta zadrug. Za denarno in kreditno gospodarstvo so denarne ali kreditne zadruge. To so hranilnice in posojilnice. Za organizacijo trgovine so nakupovalne in prodajne zadruge, n. pr. mlekarke zadruge, strojne zadruge, električne zadruge, živinorejske zadruge, mlinarske zadruge, čevljarske zadruge itd.

Katere so za nas potrebne? Vse, predvsem pa tiste, ki se nanašajo na kmetško gospodarstvo. V prvi vrsti potrebujemo denarne ali kreditne zadruge (kmetške ali obrtne hranilnice in posojilnice), kajti najprej je potreben denar in kredit. S tem je potem mogoče začeti še kaj drugega. Mobilizacija denarja in kredita je potrebna tako za ostalo gospodarsko organizacijo samo, kakor tudi za kmete in obrtnike. In končno so denarne zadruge najmanj riskantne (nevarne), in najbolj enostavne, zato je treba pri teh pričeti.

Potem so potrebne proizvodne zadruge, kakor mlekarke, strojne, električne, živinorejske, obrtne itd. V vsakem kraju pač take, kakoršne zahtevajo krajevne razmere. Tako bomo vse pridelke doma predelovali in skupno prodajali šele gotove izdelke, ki so neprimerno dražji.

Ne trdimo, da bo mogoče v par mesecih vse to izvršiti. Da je izvršljivo in sicer prav lepo izvršljivo, pa nam najlepše dokazuje na tisoče in tisoče kmetških in obrtnih hranilnic in posojilnic, gospodarskih zadrug in vseh vrst združnih tovarn, ki prav dobro delujejo.

Zato na delo!

Kjer še ni potrebnih zadrug, jih je treba takoj ustanoviti. Sedaj pozimi je največ časa za tako delo, zato ne preveč premišljevati in čakati.

Za pravila, navodila in vse drugo se obrnite na našo Zvezo slovenskih zadrug v Ljubljani, Janez Trdinova ulica 8.

Ona vam bo vse preskrbela, poslala inštruktorja ter šla vsestransko na roko. In vse to brezplačno.

tako da tudi morda neuspeli poskus nič ne stane.

Kmet, pomagaj si sam in Bog ti bo pomogel!

* * *

Gnojenje travnikov in poskusi z umetnimi gnojili.

V predzadnjem časopisu je bilo pisano kako gnojimo drevju z različnimi gnojili. Zelo aktualno je tudi vprašanje gnojenja travnikov. Zdaj v pozni jeseni je tudi najprimernejši čas za izvršitev tega dela. Gnojimo travnikom! — Ves gnoj, ki nam je preostan v jeseni v gnojnični jami, bi moral pravzaprav priti na travnike. Kako naj to delo izvršimo, bom v kratkem opisal.

Predvsem moramo travnike očistiti. Pokopati je treba razno grmičevje kakor: trnje, robido itd., eventualno izkopati kamenje v kolikor nam dopušča čas in denarna sredstva. Na vsak način pa moramo očistiti in odstraniti mah iz ruše. Če nimamo travniške brane na razpolago, vzemimo pa železne grablje. Glavno je, da odstranimo mah s travnikov in šele potem raztrosimo gnojila.

S čim? Navadno nimamo dovolj hlevskega gnoja na razpolago, da bi pognojili vse travnike. Tudi gnojnice nam večkrat primanjkuje. Kaj pa kompost? Kdo dela kompost pri hiši? — Da, kompost je ono idealno domače gnojilo za travnike, katero ne bi smelo manjkati pri nobenem gospodarstvu.

Napreden kmetovalec uporablja tudi umetna gnojila za gnojenje travnikov. To je neobhodno potrebno. In ravno po množini uporabe umetnega gnojila se opravičeno ocenjuje napredek dotičnega gospodarstva. Kakor je milo merilo za kulturo, tako je umetno gnojilo merilo gospodarskega napredka. Izgovor, da so gnojila predraga, ne drži. Samo zadostno, pravočasno in pravilno se mora gnojiti.

Travnike gnojimo vedno menjajoče, enkrat s hlevnim gnojem, enkrat z umetnim gnojem. Torej tudi pri travnikih je najbolje, če se napravi tri- ali štiriletni turnus. En del se pognoji z domačimi gnojili, drugi del z umetnimi, tretji del se

opusti, četrti del se gnoji z apnom. Potem se menja leto za leto, kakor nam kaže natančen načrt, po katerem izvršujemo letno gnojenje. Zelo prijavno je za gnojenje, če uporabljamo mešana umetna gnojila, ki se dobe pri Kmetijski družbi in njenih podružnicah. (Cena 170 dinarjev za 100 kg). Na en ha pride 300 kg omenjenega gnojila.

Na splošno se priporoča, da se dela z umetnimi gnojili poskuse. Najenostavnejše je, če si nakupimo po par kilogramov raznih gnojil, katere potem raztrosimo po travniku; mešano ali nemešano, tako, kakor zahteva dotično gnojilo. Na ta način dožene vsakdo lahko, kakšno in koliko gnojila je za dotično zemljo najboljša.

Končno bodi tudi povedano, da učinkujejo umetna gnojila le v izmenj ali po uporabi domačih gnojil. To se pravi, enkrat gnojimo z domačimi gnojili, drugo leto pa z umetnimi. Ne smemo pa pozabiti tudi na apnene zemlje, zlasti težkih ilovnatih zemelj, kajti brez apna tudi trava ne uspeva. Fr. K.

Vinogradniki. Letos so razne ujme zelo občutno poškodovale vinsko trto. Kjer ni bilo toče, je pa peronospora napravila svoje. Kratko rečeno, trte so močno opešale. Misliti moramo vsled tega na gnojenje trt, kajti brez gnoja se bo le težko trta opomogla. Že sedaj v jeseni ali pa vsaj pozimi raztrosimo okoli trt Thomasovo žlindro in kalijevo sol. Na trto se računa 2½ do 3 dkg fosforja in 1½ do 2 kg kalija. Thomasova žlindra je za dolgoletno gnojenje skoraj boljša od superfosfata, ker dalje časa v zemlji učinkuje. Superfosfat trosimo pa marca meseca, ker hitro učinkuje. Po režnji spomladi gnojimo trto z apnenim dušikom, katerega moramo vsaj en pedenj proč od trte enakomerno raztrositi in takoj pokopati. Na eno trto pride 3 do 4 dkg dušika (eno žlico). Dušik je namreč v tem pogledu glavno gnojilo, nekaka gonilna sila, da se trta že v prvem letu opomore. Končno pa skrbimo v vinogradu za gnoj in pa kompost, da bo dovolj tudi tega domačega gnojila v vinogradu. — Fr. K.

Za gospodinje.

Levša.

Koruzna moka se popari z mlekom in se naredi redko testo. Ko se je ohladilo, vmešaj vmes jajec, nekaj sladkorja, soli, par pesti opranih suhih sliv ali češpelj in v mleku raztopljenega kvasa ali germa. Namaži potem kozo ali ponev z mastjo in vlij na debelo testa v njo. Speci pri precej hudem ognju. Namesto suhih sliv denes lahko med testo orehovi jederc.

* * *

100 navodil za kuhanje raznih jedi dobiš v »Kuharskih bukvicah«, ki stanejo samo 5 Din in se naročajo pri Kmetijski tiskovni zadrugi v Ljubljani.

SAMO KRATEK ČAS

poizkušajte uporabljati za negovanje celega telesa pravi Fellerjev blagodišeči »Elsafluid« in zvedeli boste, kaj je do sedaj manjkalo v Vaši hiši. — Za glavo, za pleča, za roke, za noge, za oči, za zobe, za vrat, za mišice, za žilce, za vse dele človeškega telesa se je izkazalo koristnim dnevno umivanje, drgnjenje, grgranje s pravim Fellerjevim »Elsafluidom« že od časa naših dedov in upravičuje njegov glas kot zaupljivega ublažitelja bolečin in kosmetikuma. Za zunan in znotraj močnejši in izdatnejši kot francosko žganje.

Zahtevajte za poizkus v lekarnah in odgovarjajočih prodajalnih izrecno »Fellerjev« pravi Elsafluid« v poizkusnih steklenicah po 6 Din, v dvojnatih steklenicah po 9 Din ali specialnih steklenicah po 26 Din. — Po pošti pride tem cenejše, čim več se naroči naenkrat: z zavojnico in poštino stane: 9 poizkusnih ali 6 dvojnatih ali 2 specialni steklenici 61 Din, 27 poizkusnih ali 18 dvojnatih ali 6 specialnih steklenic 133 Din, 54 poizkusnih ali 36 dvojnatih ali 12 specialnih steklenic 250 Din. Naročila nasloviti razločno takole: Eugen V. Feller, lekarna v Stubici Donji, Elsatrg 344, Hrvatska.

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

Račun poštne hranilnice št. 14.257

reg. zadr. z neom. zav.

Brzjavke: »KmetSKI dom«. Telefon št. 247

v Ljubljani, Tavčarjeva (Sodna) ulica št. 1, pritl.

Daje:

Obrestuje

Preskrbuje:

Posojila na vknjižbo, proti poroštvu ter zastavi premičnin in vrednostnih papirjev.

vloge na **6%** brez odknjižice
čistih

Kavcije, inkase, srečke in vrednostne papirje ter čeke in nakaznice na druga mesta.

Dovoljuje **kredite** v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji.

Večje stalne vloge in vloge v tekočem računu po dogovoru.

Uradne ure: vsak delavnik od 8. — 12.½, in od 3. — 4.½.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.

Podružnica v KAMNIKU na Glavnem trgu.

ŽEPNI KMETIJSKI KOLEDAR za leto 1927

trdo vezan

stane . . . Din 10[—]

po pošti . . . Din 11[—]

Razprodajalci primeren popust.

Živinski sejm v Mariboru dne 9. novembra 1926. Prignalo se je 14 konjev, 16 bikov, 106 volov, 466 krav in 2 teleti. Cene za različne živalske vrste so bile sledeče: debeli voli 7.75 do 8.75, poldebili voli 7 do 7.50, plemenski voli 6.25 do 7, biki za klanje 6.75 do 7, klavne krave debele 6 do 6.75, plemenske krave 6 do 6.75, krave za kloba-

sarje 2.25 do 4, molzne in breje krave 5.25 do 6. Prodalo se je od prignanih 604 komadov 342, od teh za izvoz v Italijo 45 in v Avstrijo 38 komadov. Mesne cene: goveje meso 8 do 18, telečje meso 10 do 18 in sveže svinjsko meso 10.50 do 27 dinarjev.

Svinjski sejm v Mariboru dne 12. novembra. Pripeljanih 303 svinj,

1 ovca in 1 koza. Cene so bile: za prašičke stare 5 do 6 tednov 75 do 100, 7 do 9 tednov 125 do 150, 3 do 4 mesece 250 do 300, 5 do 7 mesecev 420 do 450, 8 do 10 mesecev 525 do 550, 1 leto 1000 do 2000 dinarjev. Za 1 kg žive teže se je plačevalo 9.50 do 11.50, mrtve teže 15 do 17 Din. Prodanih je bilo 215 komadov.

Samo Din 60[—]

stane pri meni ena dobra budilka s triletnim pismenim jamstvom; tudi dobite že:

1 dobro nikl, anker-uro (3letno jamstvo) za 88 Din
1 dobro sreb. žepno uro (5letno jamstvo) za 277 Din
1 orig. nik. »Doxa«-uro (10letno jamstvo) za 340 Din
1 orig. nik. »Omega«-uro (10letno jamstvo) za 395 Din

Zahtevajte brezplačno najnovejši ilustrovani cenik od eksportne tvrdke švicarskih ur

„Jupiter“, F. KNESER

Maribor, Aleksandrova cesta št. 27 K.

RESTAVRACIJA Pod Skalco

Ljubljana, Mestni trg 11

toči vedno sveže pivo, pristna domača črna in bela vina ter postreza z fino kuhinjo.

Za obilen poset se p. n. občinstvu toplo priporoča

Josip Uran.

Deteljno seme

kupujemo po najvišji cen. — Sever & Komp., Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 5 (poleg Elgovca) ali pa Wolfsova ulica št. 12.

Harmonike

fino izdelana Din 270[—], posebno fina Din 385[—], ustna harmonika Din 2.50, fina Din 5[—].

5[—], brivni aparat poniklan Din 15[—], fini lesostrižnik Din 40[—], jeklena britev Din 10[—], zelo fina Din 20[—], žepni nož Din 3.40, fin Din 9[—], škarje jeklene Din 6[—], fine Din 10[—], nadalje kladiva, klešče, žepne svetilke, žepne ure, budilke prodaja po znižani cen. veletrgovina

R. STERMECKI, CELJE št. 63.

Pišite takoj po ilustrovani cenik z več tisoč predmeti. Železniška vožnja se nakupu primerno povrno. — Trgovci engro cene.

Izšla je BLASNIKOVA VELIKA PRATIKA

za navadno leto 1927,

ki ima 365 dni.

»VELIKA PRATIKA« je najstarejši slovenski kmetijski koledar, koji je bil že od naših pradedov najbolj vpoštevan in je še danes najbolj obražtan.

Letošnja obširna izdaja se odlikuje po bogati vsebini in slikah. Opozorjamo na davčne spise, koje mora vsak štati, da bo vedel, kaj smo plačevali nekdanj, kaj in koliko mora plačevati danes slasti Slovenija.

Dobi se v vseh trgovinah po Sloveniji in stane 5 dinarjev. Kjer bi je ne bilo dobiti, naj se naroči po dopisnici pri

J. BLASNIKA NASLEDNIKI
tiskarna in litografski zavod
Ljubljana, Breg št. 12.

V materialu in izdelavi neprekosljivi šivalni stroji

KÖHLER

dobivajo se po brezkonkurenčnih cenah edino le z 10-letnim jamstvom pri trdkli

iv. Auerhammer

Ljubljana, Kolodvorska ul. 5

katere ima ta tvrdka vedno v najmodernejših opremah za rodbine, šivilje, krojače in čevljarje na zalogi. Prodaja tudi na obroke.

ČREVA

vsakovrstna, po najugodnejši ceni, kakor vsako leto vedno v zalogi. — Kupim tudi surovi in stopljeni loj in ga plačam po najvišji dnevni ceni. **JOS. BERGMAN**, Ljubljana, Poljanska c. 85.

Zoper slabokrvnost, slabo prebavo in oslabelost vsake vrste rabite

**HOČEVARJEVO AROMATIČNO
ŽELEZNATO
TINKTURO**

Najboljše in najcenejše okrepilo od duševnega in telesnega dela izmučenim. 1/2 l steklenica 20 Din. Ker je porabiti za uspešno zdravljenje 3 steklenice po vrsti in radi cenejše poštnine, razpošiljam v zabojih po 3, 6, 8 in 12 steklenic. Izdeluje in razpošilja samo **LEKARNA MR. STANKO HOČEVAR, VRHNIKA**. — V zalogi vsa druga zdravila!

Nudimo

živinsko

SOL

v vrečah po 50 kg

à Din 250[—]

100 Kg franko

naše skladišče.

„EKONOM“

osrednja gospodarska zadruga

LJUBLJANA

Kolodvorska ulica št. 7.

Vsem znancem, prijateljem in cenj. potujočemu občinstvu vljudno naznanjam, da sem prevzel 1. novembra t. l.

kolodvorsko restavracijo na Pragerskem

Zagotavljam, da mi bo vedno največja skrb postreči točno in solidno s prvovrstno kuhinjo in pijačo, priporočujoč se

z odličnim spoštovanjem

ALOJZ MAJCEN, preje hotelir na Bledu.

CELJSKA POSOJILNICA D.

Stanje hranilnih vlog nad
Din 50,000.000[—].

V lastni palači Narodni dom.

Stanje glavnice in rezerva
Din 4,000.000[—].

Sprejema hranilne vloge na hranilne knjižice in tekoči račun ter jih izplačuje točno in nudi za iste najboljše obrestovanje in največjo varnost. Izvršuje vse denarne, kreditne in posojilne posle. Kupuje in prodaja devize in valute.

PODRUŽNICA V ŠOŠTANJU NA GLAVNEM TRGU.